

KOMPOSTI-
RANJE

PONOVNA
UPORABA
PREDMETA

ODVOJENO
SAKUPLJANJE
OTPADA

SPRIJEĆAVANJE
NASTANKA
OTPADA

ODGOVORNO
POSTUPANJE
S OTPADOM

GRAD ZAGREB

STAVI PRAVU STVAR NA PRAVO MJESTO

Impresum

GRAD ZAGREB

Izdavač:

GRAD ZAGREB
Trg Stjepana Radića 1
10000 Zagreb
Centralna gradske uprave
01/610 1111 ili s mobitela *111
www.zagreb.hr

Grafičko oblikovanje i tisk:

KERSCHOFFSET d.o.o.

Naklada:

16.000

Ova brošura je namijenjena učiteljima u osnovnoj školi sa smjernicama za sprječavanje nastanka otpada, odgovorno postupanje s otpadom, odvojeno sakupljanje otpada, ponovnu uporabu predmeta i kompostiranje i izrađena je u okviru Projekta "Stavi pravu stvar na pravo mjesto" – Provedba Programa izobrazno-informativnih aktivnosti o održivom gospodarenju otpadom Grada Zagreba.

Sadržaj ove brošure isključiva je odgovornost Grada Zagreba.

Europska unija
Zajedno do fondova EU

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Kohezijskog fonda.

Operativni program
**KONKURENTNOST
I KOHEZIJA**

O projektu

Projekt **“Stavi pravu stvar na pravo mjesto”** prijavljen je i odobren za sufinanciranje u sklopu Poziva na dostavu projektnih prijedloga „Provedba Programa izobrazno-informativnih aktivnosti o održivom gospodarenju otpadom“, Ministarstva zaštite okoliša i energetike, prihvatljivog u okviru Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014.-2020.

NOSITELJ PROJEKTA: Grad Zagreb

Ciljane skupine projekta: građani Grada Zagreba, Grad Zagreb i gradска tijela, Turistička zajednica grada Zagreba, turisti, Zagrebački holding d.o.o. i poduzeća u vlasništvu Grada, djeca, mladi, udruge, poduzetnici i medij.

PLANIRANO VRIJEME PROVEDBE PROJEKTA:

od veljače 2019. do kolovoza 2020.

UKUPNA VRIJEDNOST PROJEKTA:

4.945.708,54 kn, a maksimalni mogući iznos bespovratnih sredstava iznosi 3.600.000,00 kn, koji je sufinanciran iz Kohezijskog fonda.

CILJEVI PROJEKTA:

1. educirati i informirati građane na području Grada Zagreba o odgovornom postupanju s otpadom,
2. povećanje svijesti o potrebi osobnog doprinosa građana Grada Zagreba i njihove uloge u cijelovitom sustavu gospodarenja otpadom s naglaskom na sprječavanje nastanka otpada, povećanje odvojenog prikupljanja otpada, kućnog kompostiranja i ponovne uporabe.

POJMOVNIK

OTPAD je svaka tvar ili predmet koji posjednik odbacuje, namjerava ili mora odbaciti. Otpadom se smatra i svaki predmet i tvar, čije su sakupljanje, prijevoz i obrada, nužni u svrhu zaštite javnog interesa.

PROIZVOĐAČ OTPADA je svaka osoba čijom aktivnošću nastaje otpad i/ili koja prethodnom obradom, miješanjem ili drugim postupkom mijenja sastav ili svojstva otpada.

KOMUNALNI OTPAD je otpad nastao u kućanstvu i otpad koji je po prirodi i sastavu sličan otpadu iz kućanstva, osim proizvodnog otpada i otpada iz poljoprivrede i šumarstva.

MIJEŠANI KOMUNALNI OTPAD je otpad iz kućanstava i otpad iz prodavaonica, industrije i iz ustanova, koji je po svojstvima i sastavu sličan otpadu iz kućanstava, a iz kojeg posebnim postupkom nisu izdvojeni pojedini materijali (kao što je papir, staklo i dr.).

BIOLOŠKI RAZGRADIVI OTPAD je otpad koji se može razgraditi biološkim aerobnim ili anaerobnim postupkom.

BIOOTPAD je biološki razgradiv otpad iz vrtova i parkova, hrana i kuhinjski otpad iz kućanstava, restorana, ugostiteljskih i maloprodajnih objekata te slični otpad iz proizvodnje prehrabnenih proizvoda.

BIORAZGRADIVI KOMUNALNI OTPAD je otpad nastao u kućanstvu i otpad koji je po prirodi i sastavu sličan otpadu iz kućanstva, osim proizvodnog otpada i otpada iz poljoprivrede i šumarstva, a koji u svom sastavu sadrži biološki razgradiv otpad.

PROIZVODNI OTPAD je otpad koji nastaje u proizvodnom procesu u industriji, obrtu i drugim procesima. Proizvodnim otpadom se ne smatraju ostaci iz proizvodnog pro-

cesa koji se koriste u proizvodnom procesu istog proizvoda.

OPASNI OTPAD je otpad koji posjeduje jedno ili više opasnih svojstava.

SKLADIŠTENJE OTPADA je privremeni smještaj otpada u skladištu najduže do godinu dana.

RECIKLIRANJE je svaki postupak uporabe, uključujući ponovnu preradu organskog materijala, kojim se otpadni materijali preraduju u proizvode, materijale ili tvari za izvornu ili drugu svrhu, osim uporabe otpada u energetske svrhe, odnosno prerade u materijal koji se koristi kao gorivo ili materijal za zatrpanjavanje.

RECIKLAŽNO DVORIŠTE je nadzirani ogradieni prostor namijenjen odvojenom prikupljanju i privremenom skladištenju manjih količina posebnih vrsta otpada.

OPORABA OTPADA je svaki postupak čiji je glavni rezultat uporaba otpada u korsne svrhe kada otpad zamjenjuje druge materijale koje bi inače trebalo uporabiti za tu svrhu ili otpad koji se priprema kako bi ispunio tu svrhu, u tvornici ili u širem gospodarskom smislu.

TERMIČKA OBRADA su postupci spaljivanja, suspaljivanja i drugi postupci obrade otpada kojima se promjenom temperature otpada postiže promjena strukture i svojstva otpada.

ZBRINJAVANJE OTPADA je svaki postupak koji nije oporaba otpada, uključujući slučaj kad postupak kao sekundarnu posljedicu ima obnovu tvari ili energije.

SMANJIMO POTROŠNJU I NASTAJANJE OTPADA

Svaki otpad može, ali i ne mora postati smeće ukoliko se s njim pravilno postupa. Stoga umjesto odbacivanja otpada na smetlišta ili odlagališta treba provoditi odgovorno gospodarenje s otpadom. Cjelovit sustav gospodarenja otpadom obuhvaća sve mјere postupanja otpadom: prikupljanje, razvrstavanje, recikliranje, obradu i odlaganje iskorишtenog otpada.

VAŽNOST PRAVILNOG ODLAGANJA OTPADA

**! Najvažnija i
najpovoljnija
metoda**

PREVENCIJA I SMANJENJE KOLIČINE OTPADA

Utjecaj onečišćenja otpadom ne odražava se samo na okoliš, nego i na ljude, najčešće kroz hranidbeni lanac i vodu za piće. Nepravilno gospodarenje komunalnim otpadom može izazvati i razne bolesti i epidemije (tuberkuloza, crijevne infekcije itd.).

Izbjegavanje i smanjivanje otpada podrazumijeva mјere koje se poduzimaju prije nego neki proizvod postane otpad, a time se smanjuje količina otpada, štetan učinak otpada na okoliš i zdravlje ljudi te sadržaj štetnih tvari u materijalima i proizvodima. Mјere prevencije za uspješno gospodarenje otpadom trebale bi se provoditi u svakom trenutku i na svakom mjestu (u kućanstvu, uredu, prilikom odlaska u prodavaonicu, u industriji itd.).

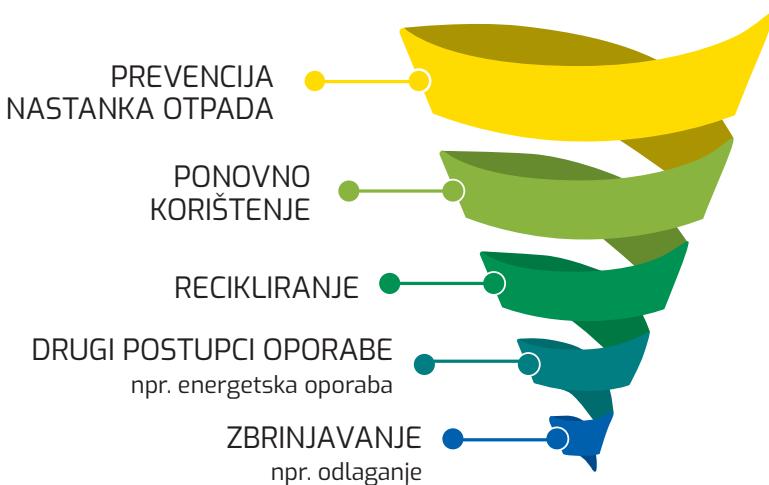
ODGOVORNO POSTUPANJE S OTPADOM

„Kvaliteta okoliša ključna je za naše zdravlje, gospodarstvo i dobrobit, a svaka tvrtka i kućanstvo dužni su ekonomski i ekološki razumno gospodariti otpadom.“

Gospodarenje otpadom je skup aktivnosti, odluka i mjera usmjerenih na:

1. Sprječavanje nastanka otpada, smanjivanje količina otpada i/ili njegovoga štetnog utjecaja na okoliš,
2. Obavljanje sakupljanja, prijevoza, uporabe, zbrinjavanja i drugih djelatnosti u svezi s otpadom te nadzor nad obavljanjem tih djelatnosti i skrb za odlagališta koja su zatvorena.

U svrhu sprječavanja nastanka otpada te primjene propisa i politike gospodarenja otpadom primjenjuje se red prvenstva gospodarenja otpadom.

Odbojeno odlaganje otpada postiže se korištenjem posebnih posuda i spremnika postavljenih na javne površine i u reciklažnim dvorištima.

Za svaku pojedinu vrstu otpada točno je određena veličina, vrsta i boja spremnika. Pri provođenju odvojenog prikupljanja otpada treba se pridržavati pravila što se u koji spremnik (ne) smije odlagati.

PONOVNA UPORABA PREDMETA

Ponovna uporaba predmeta jedna je od mjera kojom sprječavamo nastanak otpada. Određenim postupcima u koje ubrajamo čišćenje i popravak predmeta produžujemo im životni vijek i možemo ih dulje vremena koristiti u istu svrhu za koju su izvorno napravljeni.

**SMANJIMO ONEČIŠĆENJE
OKOLIŠA OTPADOM, TAKO
DA PREDMET PONOVO
UPOTRIJEBIMO!**

KAKO PONOVO KORISTITI PREDMETE?

**BUDITE
KREATIVNI!!**

- prebojite ormariće/stolce/vrata te starom namještaju udahnite novi život,
- od iskorištene ambalaže zajedno napravite kreativne igračke,
- razmjenjujte školske udžbenike i stare knjige,
- neispravne uređaje pokušajte popraviti prije nego što ih odložite kao otpad,
- posudite alat koji će vam trebati samo jednom, umjesto da kupujete novi,
- donirajte rabljenu i staru odjeću ili staro računalo, igračke, namještaj – sve se može popraviti i ponovno uporabiti,
- razmislite prije nego što kupite novi proizvod - neke stvari u kućanstvu lako je popraviti,
- stare četkice za zube i druge četke koristite za čišćenje kupaonskih pločica, radijatora, cipela i sl.,
- koristite platnene krpe umjesto papirnatih ručnika,
- staru odjeću prekrojite, od nje izradite ukrasne predmete ili je poklonite,
- staklenke koristite za pohranu sitnih predmeta, izradu unikatnih kasica za štednju, ukrašavanjem s nekorишtenim gumbima izradite kreativne vase ili herbarije.

ODVOJENO SAKUPLJANJE OTPADA

PAPIR

- novine, časopisi, prospekti, katalozi,
- bilježnice, knjige, telefonski imenici, slikovnice,
- pisači i kompjuterski papir, pisma, uredske tiskovine, papirnate vrećice,
- mape, kartonski fascikli, valovita ljepenka, kartonske kutije (bez ljepljive trake, plastike, stiropora i dr.).

- indigo papir, ugljeni papir, fotografije i foto papir,
- zauljeni i prljavi papir, gumirane etikete, pelene i sl.

Odlaže se u mješoviti komunalni otpad

TEKSTIL

- odjeća, ručnici, posteljina, zavjese,
- platneni šeširi i kape,
- platnene torbe i krpene igračke,
- ostali otpadni tekstilni proizvodi.

- torbe, pernati jastuci, popluni, tepisi,

Predaje se u reciklažna dvorišta

- mokra i prljava odjeća i obuća.

Odlaže se u mješoviti komunalni otpad

BIOOTPAD

- kuhinjski otpad** (ostaci i kora voća i povrća, ljuške jaja, talog od kave, vrećice od čaja, ostaci kruha, listovi salate, blitve, kelja i sl.).
- vrtni ili zeleni otpad** (velo cvijeće, granje, otpalo lišće, otkos trave i živice, zemlja iz lončanica, ostaci voća i povrća i sl.).
- male količine ostalog biootpada** (kora drveta, kosa i dlaka, piljevinu, papirnate maramice, borove iglice, male količine papira u koje su bili zamotani kuhinjski otpaci).

- ostaci termički obrađene hrane; meso, riba, kosti, koža,

Odlaže se u mješoviti komunalni otpad

- mlječni proizvodi, ulja i masti,

Predaje se ovlaštenom sakupljaču otpadnih ulja ili u reciklažna dvorišta

- pepeo, guma, opasni otpad; obojeni i lakirani drveni otpad.

Predaje se u reciklažna dvorišta

STAKLO

- samo staklena ambalaža (boce, staklenke i sl.).

- prozorsko staklo, automobilsko staklo, kristalno i optičko staklo, armirano staklo, laboratorijsko staklo, staklena vuna,
- žarulje i fluorescentne svjetiljke,
- porculanski i keramički predmeti,
- ravno staklo.

Predaje se u reciklažna dvorišta

PLASTIČNA I METALNA AMBALAŽA

- polietilenske vrećice, folije, filmovi, mjehurasta ambalaža – na sebi mogu imati oznake: PE-HD, PE-LD, PET, PP i sl.,
- boce od jestivog ulja, destilirane vode, sredstava za čišćenje i pranje, kozmetike, lijekova (osim citostatika), prehrambenih proizvoda i sl. – na sebi mogu imati oznake: PE- HD, PE-LD, PP i sl.,
- čaše i posude od jogurta, sira i sl. - mogu imati na sebi oznake: PS, PP i dr.,
- ambalaža za razne prehrambene proizvode od pjenastog polistirena (stiropora) – na sebi može imati oznaku EPS i sl.,
- ostali proizvodi od plastike: boce za osvježavajuće napitke, čepovi, plastični tanjuri, pribor za jelo i sl. – na sebi mogu imati oznake: PE-HD, PP, PVC, PS, PET i sl.,
- konzerve od hrane i limenke od pića,
- višeslojna ambalaža (tetrapak)*.

* rastaviti/spljoštiti prije odlaganja u spremnike

- plastična ambalaža i limenke s ostacima od boja, lakova i motornih ulja,
- plastična ambalaža i limenke s ostacima od kemikalija,
- boce i limenke od zapaljivih i eksplozivnih tekućina,
- boce i limenke pod tlakom (npr. propan/butan boce).

Predaje se u reciklažna dvorišta

EE OTPAD

- veliki kućanski uređaji, mali kućanski uređaji
- oprema informatičke tehnike (IT) i oprema za telekomunikacije
- oprema široke potrošnje za razonodu
- rasvjetna oprema
- električni i elektronički alati
- (osim velikih nepokretnih industrijskih alata)
- igračke, oprema za razonodu i sportska oprema
- medicinski uređaji
- instrumenti za nadzor i upravljanje
- samoposlužni aparati

Predaje se u reciklažna dvorišta ili pozivom na besplatni broj telefona **0800 0204** dogovorite **odvoz** elektroničkog otpada. Sakupljanje i prijevoz EE otpada obavlja se bez naplate.

RECIKLAŽNA DVORIŠTA

- problematični otpad
- otpadni papir
- otpadni metal
- otpadno staklo
- otpadna plastika
- otpadni tekstil
- krupni (glomazni) otpad
- jestiva ulja i masti
- boje
- deterdženti
- lijekovi
- baterije i akumulatori
- električna i elektronička oprema
- građevni otpad iz kućanstva*
- ostalo (otpadni tiskarski toneri, otpadne gume i dr.)

*u količini do 200 kg u šest uzastopnih mjeseci, odnosno jednu punu jednoosovinsku automobilsku prikolicu (10 vreća po 20 kg), s tim da komadi nisu veći od 40 cm

ŠTO JE KOMPOSTIRANJE?

Kompostiranje je najstariji i najprirodniji način recikliranja otpada. Ono je proces prirodne razgradnje organskih tvari pri čemu nastaju ugljikov dioksid, voda, toplina i kompost bogat humusom.

Jeste li znali da kompostiranjem možemo smanjiti količinu otpada koja završava na odlagalištu **za čak 30%**, a zauzvrat besplatno dobivamo kvalitetno organsko gnojivo koje poboljšava strukturu tla u našim vrtovima i sprječava isušivanje?

Kompostiranje je dakle jedan zatvoreni krug suradnje čovjeka i okoliša od kojega svi imaju koristi.

**BIOOTPAD ČINI ČAK 40%
PROSJEČNE KANTE ZA
OTPAD. KOMPOSTIRAJTE
I STVORITE GNOJIVO ZA
SVOJE BILJKE TE TIME
SMANJITE KOLIČINU
OTPADA U SVOJOJ KANTI.**

Kompostiranjem rješavamo problem organskih otpadaka iz kuhinje i vrta, a u isto vrijeme dobivamo kvalitetno organsko gnojivo kojim ćemo obogatiti zemlju u vrtu. Tako obogaćena zemlja moćno će ojačati biljke koje će zbog toga biti otpornije na štetnike i bolesti. Hrana uzgojena bez uporabe kemijskih sredstava ima bolju kakvoću i nema štetnih utjecaja na zdravlje ljudi.

GDJE KOMPOSTIRATI?

Za kompostiranje nije potreban veliki prostor. Svatko može svoj reciklažni kutak napraviti bilo gdje u vrtu, a korištenjem prikladnog spremnika za kompostiranje čak i na balkonu ili u garaži. Najpogodnije mjesto za kompostiranje je sjenoviti kut vrta/dvorista zaštićen od izravnih udara vjetra (izbjegavati mračna i hladna mjesta).

ŠTO SVE MOGU KOMPOSTIRATI?

Kompostirati se može gotovo sav biljni otpad, a za kvalitetan kompost potrebno je izmiješati jednaku količinu tzv. smeđeg i zelenog biootpada, odnosno onog bogatog dušikom i onog bogatog ugljikom.

KUHINJSKI OTPAD (ostaci i kora voća i povrća, ljske jaja, talog od kave, vrećice od čaja, ostaci kruha, listovi salate, blitve, kelja i sl.).

VRTNI IZ ZELENI OTPAD (velo cvijeće, granje, otpalo lišće, otkos trave i živice, zemlja iz lončanica, ostaci voća i povrća i sl.).

MALE KOLIČINE OSTALOG BIOOTPADA (kora drveta, kosa i dlaka, piljevinu, papirnate maramice, borove iglice, male količine papira u koje su bili zamotani kuhijski otpaci).

Ostaci termički obradene hrane, meso, riba, kosti, koža, mlijecni proizvodi, ulja i masti, pepeo, ambalaža (kartonska, staklena, plastična), guma, opasni otpad, obojeni i lakirani drveni otpad, odjeća, cigarete i dr.

Video za PRAVILNO
KOMPOSTIRANJE OTPADA

VIŠE INFORMACIJA O EU FONDOVIMA:

Ministarstvo regionalnoga razvoja
i fondova Europske unije

Europski strukturni i investicijski fondovi

www.strukturnifondovi.hr

**STAVI PRAVU STVAR
NA PRAVO MJESTO!**